

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**
**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 23 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Рецензенти:

Божкова Вікторія Вікторівна – д-р екон. наук, професор, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка (Україна);
Таранюк Леонід Миколайович – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 4 від 14 листопада 2024 року)*

International Economic Relations and Sustainable Development
М 58 (Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток) : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 23 травня 2024 року / за заг. ред. Ю. М. Петрушенка, М. Д. Домашенко. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 112 с.

The collection consists of the materials from V International Scientific Conference «International economic relations and sustainable development» of Sumy State University, which presented the results of the research carried out in different countries, in such scientific areas as international economic relations, international cooperation and economic diplomacy, economics of nature management and sustainable development, strategic directions for sustainable development providing, International economic relations impact on sustainable development and others.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток» Сумського державного університету, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних у різних країнах, із таких наукових напрямків, як міжнародні економічні відносини, міжнародне співробітництво та економічна дипломатія, економіка природокористування та сталого розвитку, стратегічні напрями забезпечення сталого розвитку, вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток та інші.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

Організатори конференції:

Співорганізатори конференції:

Університет прикладних наук Цвіккау (м. Цвіккау, Німеччина)

Інноваційний університет Collegium Mazovia (м. Седльце, Польща)

Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Польща)

Опольський університет (м. Ополе, Польща)

Бахчеширський Університет (м. Стамбул, Туреччина)

Естонський університет прикладних наук по підприємництву (м. Талін, Естонія)

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків, Україна).

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 Міжнародні економічні відносини SECTION 1 International economic relations

<i>Андрущенко К. В., Мігулін Д. А., Перерва П. Г.</i> Інформаційно-аналітичне забезпечення міжнародного бізнесу	7
<i>Дробот В.Д., Щербаченко В.О.</i> Прогнози розвитку міжнародних економічних операцій та фінансових ринків	10
<i>Oksana Gladchenko, Anastasiia Teslyk</i> Startup culture in the Nordic countries: innovation boom through socio-economic transformations	12
<i>Дробот В.Д., Воронцова А.С.</i> Культурні відмінності як передумови формування національних та ділових стереотипів в міжнародному бізнесі	14
<i>Тарасенко А. В., Болюх І. О., Перерва П. Г.</i> Аутсорсинг багатонаціональних підприємств	16
<i>Волков В. В., Линник А. А., Погорелова Т. О.</i> Аналіз міжнародної конкурентоспроможності	19
<i>Домашенко В.С., Хусаїмова А., Домашенко М.Д.,</i> Шлях України до отримання статусу кандидата в Європейський Союз	23
<i>Zubrov S.M., Molchanov O.V.</i> Effective logistics management in the context of global risks and transformations for Ukraine	25
<i>Дівенок Б. К., Лагута А. О., Перерва П. Г..</i> Бізнес -планування зовнішньо-економічної діяльності	28
<i>Halynska Yuliia, Cherpulska Anastasia</i> Promising professions in the European market according to ukraine's development strategy	31
<i>Бударина Л. Г., Ляліна О. А., Перерва П. Г.</i> Міжнародне стартап проектування	34
<i>Климентова М. В., Кобелева Т. О.</i> Дослідження функцій ціни	37
<i>Грицина О.В., Воронцова А. С.</i> Розвиток національного ринку банківських послуг в умовах глобалізації	40
<i>Нестеров Д. О., Клименко М. А., Сусліков С. В.</i> Ефективність торгівлі з європейськими компаніями	42
<i>Утєнкова О. А., Гузе С. К., Черепанова В. О.</i> Міжнародний економічний розвиток країн	46

<i>Domashenko M. D., Lapshyna M. Yu., Prokopenko O.V.</i> Application of social media and online platforms in international marketing	49
<i>Козир М.А., Воронцова А. С.</i> Характеристика сучасного стану і основних тенденцій розвитку ринку послуг України	53
<i>Курінний Д. О., Пересада А. Д., Перерва П. Г.</i> Міжнародні інвестиції на основі венчурного капіталу	55
<i>Жалдак В.О., Тарасенко С.В.</i> Особливості світових фінансових криз у 21 сторіччі та їх вплив на економіку України	58
<i>Кобизський Д.С.</i> Трансфер технологій як інжиніринговий управлінській інструмент підтримки вітчизняних підприємств на зовішніх ринках	60
<i>Томілін О. М., Стельмах А. С., Новік І. О.</i> Злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур	63
<i>Сотніченко І.В., Тарасенко С.В.</i> Інституціональний та індивідуальний аспекти криптовалютних інвестицій	66
<i>Yuriy Petrushenko, Olha Kurhanska Dmytro Kurhanskyi</i> Security management of civil organization	68
<i>Юрченко М.Г., Тарасенко С.В.</i> Swot-аналіз міжнародної конкурентоспроможності закладів вищої освіти України	70
<i>Шимошенко А.О., Тарасенко С.В.</i> Сучасні тенденції міжнародного маркетингу	73
<i>Колесник Н. Д.</i> Світовий досвід формування місцевих бюджетів	75
<i>Долуда К.Ю.</i> Іноземне інвестування в національну економіку	80

РОЗДІЛ 2

Економіка сталого розвитку

SECTION 2

The economics of sustainable development

<i>Мишенін Є. В.</i> Еколого-економічний аспект відносин власності на природні об'єкти в агросфері України	82
<i>Курбатова Т.О., Передерій Т.А</i> Гібридні вітро-сонячні електростанції: перспективи та бар'єри для інсталяції в домогосподарствах України	84
<i>Зіновчук Н. В., Мишенін Є. В.</i> Методологія оцінки впливу кліматичних змін на міграційні процеси та асимілятивну здатність екосистем	86

Зіновчук Н. В., Мішенін Є. В., Ярова І. Є. Кліматична міграція: 88
глобальний контекст та методологія оцінки

РОЗДІЛ 3

Вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток

SECTION 3

The impact of international economic relations on sustainable development

<i>Yuriy Petrushenko, Yuliia Tatarchenko</i> Feminist principles in international economic relations and sustainable development	91
<i>Петрова М. Є., Токар Р. О., Перерва П. Г.</i> Європейська регіональна політика	93
<i>Bohdana Yevdokymova, Inessa Yarova, Yevhen Mishenin</i> The role of education in ensuring economic stability and sustainable development: lessons from Germany	96
<i>Коваленко В. В., Коншина Г. С., Дюжев В. Г.</i> Соціальне партнерство як фактор ефективності міжнародного менеджменту	99
<i>Bohdana Yevdokymova, Inessa Yarova, Yevhen Mishenin</i> Integration of Ukrainian education into the global educational space	103
<i>Cherkai K. O., Tarasenko S.V., W.Duranowski</i> The impact of hofstede's cultural dimensions on individual and professional paths of Ukrainian migrants in Switzerland	106
<i>Domashenko M. D., Kursova A, Koritova T.P.</i> Ways to increase the export potential of Ukrainian enterprises in trade with Poland	108

ГІБРИДНІ ВІТРО-СОНЯЧНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА БАР'ЄРИ ДЛЯ ІНСТАЛЯЦІЇ В ДОМОГОСПОДАРСТВАХ УКРАЇНИ

к.е.н., доцент **Курбатова Т.О.**

аспірантка **Передерій Т.А.**

Сумський державний університет, Україна

Перехід на відновлювані джерела енергії (ВДЕ) забезпечує значний потенціал для зниження цін на енергоносії, зменшення залежності від їх імпорту й декарбонізації економіки вже в найближчій перспективі. Поряд з промисловим сектором, особливо актуальним є розвиток відновлювальної енергетики (ВЕ) в побутовому секторі, де такі генеруючі потужності можуть забезпечити енергетичну незалежність домогосподарствам та зменшити їх вразливість до волатильності цін на електроенергію.

На сьогодні в секторі домогосподарств України розвитку набули лише сонячні електростанції. Протягом останніх років сегмент фотоелектричних систем продемонстрував суттєве зростання, перевищуючи аналогічні показники в промисловому секторі. Так, у 2022 році було введено в експлуатацію 220 МВт сонячних електростанцій, з яких 206 МВт було інстальовано саме в побутовому секторі [1]. Разом з тим, вітроенергетика в домогосподарствах практично не розвивається. Станом на кінець 2022 року, було інстальовано лише 5 малих вітрогенеруючих установок, потужністю 61 кВт [2]. Такі тенденції обумовлені встановленням вищих ставок «зеленого» тарифу для сонячних електростанцій, що робить їх більш привабливими з економічної точки зору для власників домогосподарств. Аналогічна ситуація склалася й з комбінованими вітро-сонячними електростанціями, «зелений» тариф для яких був впроваджений у 2019 році, але за тих же причин так і не обумовив бажані темпи розвитку таких енергопотужностей. На кінець 2022 року було інстальовано лише 8 гібридних вітро-сонячних електростанцій, загальною встановленою потужністю 24,5 кВт [2].

Варто зазначити, що поряд з наявністю низки технологій ВЕ, придатних для використання в побутовому секторі, найбільш доцільною є саме розбудова комбінованих вітро-сонячних електростанцій. Привабливість їх використання полягає в тому, що два види ВДЕ доповнюють один одного, оскільки піковий час роботи кожного з них припадає на різний час доби та року. Таким чином, гібридні вітро-сонячні установки забезпечують максимальну ефективність протягом року: у зимовий час, коли кількість сонячних днів менша, основне навантаження припадає на вітроустановку, а в літній період – на сонячні батареї. З огляду на зазначене, можна зробити висновок, що гібридні вітро-сонячні електростанції вирішують найголовнішу

проблему «зеленої» зеленої генерації – значно нівелюють мінливу природу ВДЕ.

Варто додати, що окрім вищезазначених переваг, комбінація декількох видів ВДЕ скорочує капітальні витрати на 3-13%, операційні – на 3-16% у порівнянні з будівництвом окремих енергооб'єктів, що позитивно впливає на зниження вартості генерації електроенергії. Скорочення витрат відбувається завдяки використанню спільної інфраструктури, більш ефективного використання площ, розробці спільної проектної документації тощо [3].

Гібридні вітро-сонячні електростанції можуть бути як мережевими, так і автономними. При інсталяції мережових електростанцій домогосподарства можуть постачати надлишок згенерованої електроенергії в мережу, у той час, як автономні позбавлені такої функції. Більш ефективним є укомплектування гібридних вітро-сонячних електростанцій системами зберігання електроенергії, які дозволяють накопичувати надлишкову електроенергію для використання у періоді низької генерації, забезпечуючи більш стабільне електрозабезпечення. У випадку з мережевими електростанціями, наявність системи накопичення електроенергії значно зменшує навантаження на електричну мережу та мінімізує потребу постійного втручання з боку оператора енергосистеми.

Як зазначалося вище, запровадження «зеленого» тарифу» для вітро-сонячних електростанцій не обумовило бажані темпи їх розвитку. Одним із варіантів вирішення цієї проблеми є перегляд його ставок в бік збільшення, що зробить такі установки більш популярними серед власників домогосподарств. Однак, для держави, більш доцільним є перехід на новий механізм обліку та розрахунку за «зелену» електроенергію – net billing. Цей інструмент спрямований на максимізацію власного виробництва та споживання «зеленої» електроенергії без фінансової підтримки з боку держави. Для його ефективного функціонування критично важливим є перегляд тарифів на електроенергію в бік їх максимального наближення до ринкового рівня.

Таким чином, масштабна розбудова гібридних вітро-сонячних електростанцій в домогосподарствах може принести низку потенційних вигід, зокрема дозволить ефективно використовувати наявний ресурс ВДЕ, забезпечити більш стабільне електропостачання та підвищити ефективність енергогенеруючої установки у цілому. Прискорення розвитку гібридних вітро-сонячних електростанцій в Україні потребує удосконалення механізмів державної підтримки стимулювання розбудови ВЕ в побутовому секторі.

Публікація підготовлена у рамках виконання наукового проєкту «Розроблення економічних механізмів підвищення енергоефективності та сталого розвитку відновлюваної енергетики у домогосподарствах України» (№ д/р 0122U001233), який фінансується Національним фондом досліджень України.

1.Українська енергетика (2024). Сонячна генерація: змінюються масштаб та географія об'єктів. <https://ua-energy.org/uk/posts/tryfonivska-ses-foto-dtek>.

2. Інформаційний Лист ДАЕЕУ № 33-02/17/31-23 від 26.09.2024 р. «Про показники розвитку відновлювальної енергетики в Україні у 2022 році», 3 с.

3. Ukrainian Wind Energy Association (2022). Ukrainian Wind Market Overview. http://uwea.com.ua/uploads/docs/uwea_2021_en_web_2.pdf.

МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА АСИМІЛЯТИВНУ ЗДАТНІСТЬ ЕКОСИСТЕМ

д.е.н., проф., **Зіновчук Н. В.**,

д.е.н., проф. **Мішенін Є. В.**,

*Інститут агроекології та природокористування
НААН України, Україна*

Дослідження свідчать про тісний зв'язок між кліматичними змінами та збільшенням міграційних потоків у всьому світі. Екстремальні погодні явища, деградація земель та дефіцит ресурсів змушують людей залишати свої домівки в пошуках кращих умов для життя. Одним із потенційних напрямів такої міграції є переміщення до сільських територій, де екосистеми можуть забезпечити певний рівень асиміляційної здатності для розміщення додаткового населення.

Однак, насамперед, потрібно усвідомлювати, що від зміни клімату страждають безпосередньо самі екосистеми. Кліматичні фактори є визначальними для екосистем. Зміни кліматичних факторів можуть мати серйозні наслідки для функціонування екосистем.

На думку дослідників, існують значні регіональні відмінності в здатності екосистем асимілювати міграційні потоки. Райони з високим біорізноманіттям, родючими ґрунтами та достатніми водними ресурсами мають вищу асимілятивну здатність порівняно з регіонами, що страждають від посухи, опустелювання чи деградації земель. Більшість науковців поділяють думку, що міграція населення зумовлює ризики для екосистем та біорізноманіття. Незважаючи на асимілятивний потенціал деяких екосистем, масштабна міграція населення може мати серйозні наслідки для довкілля (Nature, 2024). Одним із найсерйозніших наслідків кліматичної міграції є втрата біологічного різноманіття. Руйнування природних середовищ існування, забруднення, експлуатація ресурсів та інші фактори можуть призводити до скорочення чисельності рідкісних видів рослин і тварин, порушення міграційних шляхів і навіть вимирання окремих видів.

Серед рекомендацій науковців, практиків, політиків можна виділити заходи, пов'язані з: